

Н. В. Соляр

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Науковий керівник: канд. філол. наук, доцент І. І. Савчук

Лінгвокогнітивний аспект позначення лицемірства у сучасній англійській мові

Лицемірство – поведінка, що прикриває нещирість, притворство і демонструє чесноту, якість, які протилежні чесності, прямоті, щирості. Засоби сучасної англійської мови на позначення лицемірства та складників цього поняття відбивають відповідний концепт, у якому вміщені знання про лицемірство як якість особистості. Вивченню засобів вербалізації структури концепту ЛИЦЕМИРСТВО у сучасній англійській мові присвячене наше дослідження.

В останні десятиліття ХХ століття в лінгвістиці з'явився когнітивний підхід, який вимагає розгляду мовної системи у зв'язку з ментальними процесами і структурами. Когнітивна лінгвістика є напрямом мовознавства, що дозволяє ґрунтовно пізнавати структуру мови в свідомості людини та породження мовленнєвого акту. Основним семантичним поняттям когнітивної лінгвістики є концепт.

Концепт має двоїсту сутність – психічну і мовну. З одного боку, це прообраз, що уособлює уявлення мовця про світ, з іншого – він має певне ім'я у мові. Ю. С. Степанов визначає концепт як сукупність уявлень, понять, знань, асоціацій, переживань, що супроводжує те чи інше слово. Концепти є одиницями свідомості й інформаційної структури, яка відбиває людський досвід.

О. С. Кубрякова тлумачить концепт як основний вид ментальних немовних репрезентацій. Концепт – це смисли, якими оперує людина в процесах мислення та які відображають зміст досвіду та знань, усієї людської діяльності та процесів пізнання світу у вигляді певних квантів знання. Концепт є репрезентацією концептуального рівня [1: 90-94].

Когнітивна лінгвістика оперує концептуальним аналізом, у рамках якого застосовуються такі методи, як *уніфікація словникових дефініцій* – для встановлення особливостей засобів

сучасної англійської мови на позначення лицемірства та його складників, *компонентний аналіз* – для визначення та опису семантичної структури номінативних одиниць, що вербалізують концепт ЛИЦЕМИРСТВО у сучасній англійській мові. У рамках концептуального аналізу в перспективі буде використана *методика фреймового моделювання* – для систематизації лексичних одиниць на позначення лицемірства.

Концептуальний аналіз передбачає також дослідження етимології поняття лицемірство. Термін *hypocrite* (gr. – '*hypocrites*') з'явився в кінці XIII століття, позначаючи спочатку особу актора на сцені, а потім рису особистості, дії і вчинки якої не відповідають її почуттям та емоціям [2: 125].

За допомогою методу уніфікації словникових дефініцій визначили, що номінантою лицемірства в сучасній англійській мові виступає лексема *hypocrisy* – '*the pretense, insincerity or affectation of having virtues, principles or beliefs one does not actually have*'. За допомогою компонентного аналізу дефініції встановили, що концепту ЛИЦЕМИРСТВО притаманні негативні характеристики (у семах *affectation, insincerity*).

У перспективі дослідження планується виділити основні когнітивні ознаки та побудувати на їхній основі фрейм концепту ЛИЦЕМИРСТВО, оскільки модель фрейма є достатньо універсальною та дозволяє відобразити все розмаїття знань про навколишній світ, що пов'язаний з концептом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

1. Кубрякова Е. С. Концепт. Концептуализация // Краткий словарь когнитивных терминов. / Е. С. Кубрякова. – М.: Филологическ. ф-т МГУ, 1996. – С. 90-94.
2. Encyclopedia of Word and Phrase Origins [Ed. by Robert Hendrickson]. – Cambridge, 2004. – /Fourth Edition/ – 845 p.